

MAGYAR PULYKA

TÖRTÉNETE

A pulyka az 1590-es években kerülhetett Magyarországra, és főleg a Duna-Tisza között volt elterjedt. A kofák magas árat ajánlottak a combján található, úgynevezett „marabu” tollakért. Abban az időben a legnagyobb hústömeget szolgáltatatta és extenzíven is eredményesen tartották. Nagy értéke volt a gabonatarlókon elhullott szemek és gyommagvak elfogyasztása, ezek takarmányként való hasznosítása. Futómadárra jellemző testfelépítésével óriási területeket be tudott járni. Az előnevelést követően feltűnően jóá ellenálló képessége miatt szintén kedvelték.

JELENTŐSÉGE

- Nemzeti kincs.
- Génmegőrzés.

GAZDASÁGI ÉRTÉKE

- A tavaszi tojaidőszakot követően, a nyár folyamán általában másodszor is képesek tojni és kotlani. Az erősen fejlett kotlójajlamuk miatt mindenféle tojás keltetésére alkalmasak, ezért baromfi és fácánnevelésben kedvelt kotló.

TARTÁSA A DE AKIT DTTI-ben

- A tenyésztési rendszer vonalakon alapul. A bakok „családokon való forgatása” a génsodródást hivatott csökkenteni.

DE AKIT Debreceni Tangazdaság és Tájkutató Intézet

H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

+36-52-508-401 • E-mail: dtti@agr.unideb.hu

MAGYAR PULYKA

A MAGYAR PULYKA ÁLTALÁNOS KÜLLEMI LEÍRÁSA

- Fej: közepesen hosszú, széles, húsos, élénk rózsaszín, helyenként kékes-lila dudorokkal.
- Koponya: domború.
- Csőr: igen erős, görbült, a csőr felett szarv alakú megnyúlt húsképződmény van.
- Szem: telt, gömbölyű, élénk.
- Nyaklebens: nagy, a nyak közepéig lelógó, dudorokkal fedett.
- Nyak: hosszú, ívelt.
- Törzs: hosszú, mély, ovális.
- Mell: széles, mély, izmos.
- Hát: rövid, széles.
- Szárny: terjedelmes, magasan tartott, erős tollazatú.
- Farok: hosszú, rendes állásban leeresztett, a bakpulyka felfokozott izgalmi állapotban a farok tollait legyező szerűen szétteríti.
- Lábszár, láb: alsó comb hosszú, mérsékelten izmolt, lábszár vastag és szikár, lábujjak egyenesek.
- Testtartás: bátor, feszes.
- Tollazat: fényesen csillogó.
- Fehér és fekete színváltozatban is előfordul.
- Tojáshozam: 30-40 db/év.
- Átlagos tojássúly: 80-90 g.

FAJTÁVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG A DE AKIT-ban

- Génbanki állomány fenntartása.

DE AKIT Debreceni Tangazdaság és Tájkutató Intézet

H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.
+36-52-508-401 • E-mail: dtti@agr.unideb.hu

BRONZPULYKA

Védelmi státusz: védett őshonos mezőgazdasági állatfajta

TÖRTÉNETE

Angliában tenyésztették ki, javítva a hústermelő-képességét, de megőrizve a fajra jellemző tulajdonságait, azaz a jó élelemkereső képességet. A külterjes viszonyokhoz való tartásmódban is jól termel, ízletes húst állít elő. Magyarországra az 1800-as évek második felében keresztelés és fajtatiszta tenyésztés céljából hozták be. Gyorsan kiszorította a kisebb testű, parlagi fajtákat, és így a XX. század elejére a legértékesebb és legnépszerűbb pulykafajtvává vált hazánkban. A Kárpát-medence röghatása, a magyar tenyésztői ízlés alakította ezt a fajtát is. Ennek következménye, hogy testsúlya lényegesen kisebb a standard bronzpulykánál, inkább a parlagi változatokéhoz áll közelebb. Azonban a hazai bronzpulyka testformája és a toll színéződése megegyezik a standard bronzpulykéval.

JELENTŐSÉGE

- Néhány évtizede kezdődött génbanki programokban való megőrzése. Debrecenben és Gödöllőn lelhető fel elit állomány.
- Génmegőrzés.
- Biogazdálkodásban eredményesen használható.

GAZDASÁGI ÉRTÉKE

- Lassú növekedése és természetszerű tartása miatt húsának szárazanyagtartalma magas, sok íz-anyagot tartalmaz, különleges minőségű termék állítható elő belőle.
- A pulyka hibridekkel szembeni kisebb mérete akár előnyt is jelenthet, mert egy egész pulykatest is megvásárolható, szemben a nagytestű hibridekkel, melyeknél praktikusán csak darabolt termék kerülhet a vásárlóhoz.

DE AKIT Debreceni Tangazdaság és Tájkutató Intézet

H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

+36-52-508-401 • E-mail: dtti@agr.unideb.hu

BRONZPULYKA

- Ennek a kisebb testű, lassúbb növekedésű genotípusnak sokkal vékonyabbak az izomrostjai, mint az óriáspulykáké, emiatt könnyebben emészthető, bizonyos korosztályok számára táplálkozásbiológiai értelemben kedvezőbb.
- Rendkívül jó kotló fajta.

TARTÁSA A DE AKIT DTTI-ben

- A DE AKIT DTTI telephelyén 25 éve, 11 vonalban tartjuk fenn az in situ génbankot. A vonalak különböző helyről (Orosháza környéke, Hajdúdorog, Nyírtass tanyavilága, Egyek, Debrecen-Haláp) származó génmentés eredményei.
- Tenyésztési időszak megkezdése előtt 40 nappal fajták és vonalak szerint beolazva volierekben vannak elhelyezve, mélyalmos kifutós tartásban.
- Ivararány: 1:3-1:4.
- Világítási programot alkalmazunk.
- Keltetési időszakot követően a fajták együtt vannak tartva, de az ivari dimorfizmusból eredő jelentős testsúly különbségekből adódó sérülések elkerülése érdekében ivar szerint elkülönítve tartjuk az állatokat.

A BRONZPULYKA SAJÁTOSSÁGAI

- Színezete:
  - Alapszín: mindkét nemben kékesfekete, a tollak végén bronzsáv figyelhető meg, aminek szélessége meghatározza a tollazat fényét.
  - Tollazat: a kakasoknál a tollazat a nyaktól a hát közepéig élénken fényes, világos bronzszínű. A mell, a törzs, a szárny és a farok tollai kékes-feketék, sötét bronz árnyalattal, keresztben futó fehér, szürke vagy barna sávokkal (kártyás). A farok tollak végei fehér vagy szürke színűek.

DE AKIT Debreceni Tangazdaság és Tájékutató Intézet

H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.
+36-52-508-401 • E-mail: dtti@agr.unideb.hu

BRONZPULYKA

- Csőr: tövében sötét szaru színű, a csőr hegye világosabb szaru színű.
- Szem: sárgásbarna.
- Láb: szürkésfekete, a növendék állatok lába pedig barna. Idősebb korban palaszürke.
- Köröm: világosabb szaru színű.
- Tojáshozam: 50-80 db/év.
- Átlagos tojássúly: 80-90 g.

FAJTÁVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG A DE AKIT-ban

- Tenyészetünket jelenleg 11 vonallal tartjuk fenn. A vonalak közötti rotációs párosítással akadályozzuk, vagy késleltetjük a rokontenyésztést, legfőképpen a génsodródás ellen küzdünk ezzel a párosítási rendszerrel. Ennek a párosítási rendszernek a végrehajtáshoz feltétel az egyes vonalak jelölése, ami már a tojásrakás időszakában kezdődik, majd a vonalak szerinti pedigrés keltetéssel és napos csibék vonalszerinti megjelölésével folytatódik.
- A különböző vonalakba tartozó növendékek közösen kerülnek felnevelésre, majd a tenyészidőszakra megtörténik a vonalak szerinti szétválogatás és beolvasás. A családtenyésztést a hímivar rotációjával végezzük, amikor a nőivarú ivadékok (a

DE AKIT Debreceni Tangazdaság és Tájkutató Intézet

H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

+36-52-508-401 • E-mail: dtti@agr.unideb.hu

BRONZPULYKA

tenyésztőpótlás) a következő generációban a szülőkkel megegyező számú családban maradnak, míg a tenyésztőpótlásra szánt hímivarú ivadékok a sorszám szerinti következő családba kerülnek.

- Ez a párosítási technika a legjobban támogatja a génvesztés nélküli, vagy minimális génvesztéssel járó kis létszámú csoportok fenntartását, mert elenyésző a valószínűsége annak, hogy minden családban azonos irányú génvesztés forduljon elő. Ennél a random párosítással kombinált családtenyésztésnél bizonyos idő elteltével minden család részesül a másik család génállományából.